



RECOMENDACIÓN E SUXESTIÓN DIRIXIDAS Á SRA. ALCALDESA-PRESIDENTA DO CONCELLO DE LOUSAME PARA A RESOLUCIÓN DOS RECURSOS DE REPOSICIÓN PRESENTADOS PARA A INCLUSIÓN DE MOCIÓNS NAS ORDES DO DÍA DAS SESIÓNS PLENARIAS ORDINARIAS CONVOCADAS.

Expedientes: N.7.Q/13236/17  
e N.7.Q/13237/17

Santiago de Compostela, 28 de marzo de 2017

Sra. alcaldesa:

Ante esta institución, mediante escrito de queixa, compareceron solicitando a nosa intervención D. [REDACTED], na súa condición de Concelleiro e Portavoz do *Grupo Político Municipal do Partido da Terra de Lousame*, e Don [REDACTED], na súa condición de Concelleiro e Portavoz do *Grupo Político Municipal do Bloque Nacionalista Galego*.

I

#### ANTECEDENTES

- 1) O escrito de queixa foi rexistrado o 27 de xaneiro co número 13581/17. A Institución admitiuno a trámite o 14 de febreiro -formalizando os expedientes N.7.Q/13236/17 e

N.7.Q/13237/17- e promoveu ante o Concello de Lousame unha investigación sumaria e informal, coa finalidade de requirir unha información sobre os dez feitos consignados no escrito de reclamación.

- 2) Con data 10 de marzo, tivo entrada no rexistro desta Institución, co número 15310/17, o informe requirido sinalando a administración municipal *“que o Sr. ██████████, xa non é concelleiro de Lousame, renunciou ao seu cargo, mediante escrito presentado con rexistro de entrada núm. 175 do 17.01.2017. O Pleno Corporativo tomou coñecemento desta renuncia na sesión extraordinaria que tivo lugar o día 27.01.2017; remitindo certificado desta circunstancia á Xunta Electoral Central (XEC) a efectos de que remitise a credencial do seguinte membro da lista que concorreu ás eleccións municipais. Remitida a credencial por parte da XEC (16.02.2017, rexistro de entrada núm. 418), e cumprimentadas as declaracións obrigatorias de causas de incompatibilidade/actividades e bens patrimoniais/impostos (artigo 75.7 da Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local), o seguinte membro da lista electoral, ██████████, tomou posesión como concelleira de Lousame na sesión plenaria extraordinaria do 23.02.2017.”*

Feita esta previa aclaración, o escrito desenvolve a información en oito apartados e remata cunhas conclusións de todo o cal dáselle traslado aos interesados, reproducindo de xeito íntegro a súa resposta.

## II

### **AVALIACIÓN DA INFORMACIÓN E DOCUMENTACION INTEGRADAS NO EXPEDIENTE DE QUEIXA**

Como consideración previa, esta Institución debe salientar o esforzo da administración municipal para ofrecer unha contestación expresa, motivada e consonte coa pluralidade de cuestións individualizadas no apartado primeiro do seu escrito.

Tamén, e tendo en conta a fundamentación da información recibida, semella oportuno lembrar a posición desta Institución en relación con algunhas das cuestións suscitadas e respondidas no seu escrito. En todo caso, pode examinar o informe ordinario do ano 2016 desta Institución que se publica na súa páxina web.

Primeira.-

1) Formación da orde do día das sesións plenarias ordinarias.

De conformidade co artigo 82 do ROF, os asuntos que se inclúen na orde do día, son os fixados polo alcalde coa asistencia da Secretaría. Tamén pode solicitar a asistencia dos membros da Xunta de Goberno Local e mesmo, consultar, se así o estima oportuno, aos portavoces dos grupos municipais. En todo caso a súa formación ten un límite material: só poden incluírse aqueles asuntos que, previamente foron ditaminados, informados ou sometidos ás comisións informativas correspondentes.

A citada configuración inicial da orde do día, pode ampliarse pola operatividade de catro preceptos: os artigos 82.3, 91.4 e 97.3 do ROF e 46.2, letra e) da LRBRL.

O artigo 82.3 opera na fase de tramitación da orde do día, por iniciativa da presidencia ou a proposta dalgúns dos portavoces e sempre coa concorrencia de tres requisitos: a urxencia debidamente motivada, que o asunto non estea informado ou ditaminado pola correspondente comisión informativa e que a súa inclusión na orde do día sexa ratificada polo Pleno. Cando se produce a citada concorrencia poderase adoptar acordo con relevancia política ou administrativa, sempre que neste último suposto non se mingüe, por subtracción, a competencia doutros órganos municipais

O punto de conexión entre os artigos 91.4 e o 97.3 do ROF e o artigo 46.2, letra e) da LRBRL, -e tamén o seu título habilitante-, é a existencia dunha proposta de actuación dirixida aos órganos de goberno local que adquire carta de natureza pola concorrencia de dous factores determinantes: o momento procedimental da súa presentación e o seu contido específico.

Aquela proposta xenérica de actuación tipifícase **en primeiro lugar** como **proposición** cando se somete ao pleno unha iniciativa vinculada a un asunto xa incluído na orde do día que debe ser ratificado e cuxo acordo ten eficacia respecto ao asunto principal incluído na orde do día, sen requirir maioría absoluta na votación.

**En segundo lugar**, tamén cabe a existencia dunha proposta de actuación que se somete directamente ao Pleno, con base nos artigos 97.3 ROF e 46.2, letra e) da LRBRL e que orixina dous tipos de mocións, unha resolutoria e outra que non o é, e cuxa distinción se articula sobre os requisitos concorrentes para a súa formalización e sobre o contido específico da súa proposta de actuación.

**En terceiro lugar** hai que incluír, ademais das citadas mocións non resolutorias, os rogos e preguntas establecidas no artigo 46.2, letra e) da LRBRL.

Por último e con relación á inclusión na citada orde do día, parece oportuno subliñar o Fundamento Xurídico Cuarto da Sentenza do Tribunal de Xustiza de Cataluña do 10 de xaneiro de 2002, sinala *“...se colige que la iniciativa de los grupos municipales tendente al debate y votación de asuntos en el pleno, encuentra una distinción, según que la propuesta se presente antes o después de la convocatoria del pleno, pues en el primer supuesto estaremos ante propuestas de resolución, mientras que en el segundo caso se hablará de mociones.....”*.

*“Las propuestas de resolución presentadas, en la medida en que afectan a cuestiones de interés municipal, no escapan a la competencia del ayuntamiento, cuanto menos a los efectos de su debate y análisis en el seno del mismo. Sin embargo, no pueden confundirse las competencias que correspondan al ayuntamiento, como administración pública, con las que competen a cada uno de los órganos de aquel..... . Ahora bien la ley 11/1999, de 21 de abril, de modificación de la Ley 7/1985, de 2 de abril, ha acometido una nueva distribución de competencias entre el Pleno y el Presidente de la Corporación, clarificando las de aquel órgano e incrementando las del Presidente, reforzándose en contrapartida las funciones de control por parte del Pleno, tal y cómo se infiere de la propia exposición de motivos de la propia ley”*.

## 2) As mocións na normativa local.

A doutrina e a xurisprudencia subliñaron a incidencia que no concepto de moción –como dereito a promover e incorporar propostas na orde do día das sesións plenarias ordinarias– provocou a aplicación dos artigos 91.4, 97.3 e 104 do ROF e do artigo 46.2 da LRBRL, complementados cos regulamentos orgánicos municipais nos que se poden establecer outros medios de control e fiscalización dos órganos de goberno local.

A citada invocación lévanos a lembrar que o regulamento orgánico é unha disposición normativa de carácter xeral, con vocación de permanencia e eficacia executiva, e con rango superior ao ROF, nos termos previstos no Fundamento Xurídico Sexto da Sentenza do Tribunal Constitucional nº 214/89.

Ten o seu fundamento normativo no exercicio das potestades regulamentaria e de organización, atribuídas á Administración local nos artigos 4.1, letra a) e 22.2, letra d) da LRBRL de 1985.

Por esa prevalencia normativa do Regulamento Orgánico Municipal (en diante ROM) fronte ao ROF, imos invocar a seguinte opinión doutrinal:

*“De lo expuesto se concluye que en la parte resolutive de la sesión plenaria, solamente figurarán como Mociones aquellos puntos que, no estando incluidos en el orden del día, por razones de urgencia se incorporen al orden del día, en virtud de lo que indica el artículo 97.3 del ROF en relación con el artículo 91.4 del mismo texto y que requieren que el Pleno, por mayoría absoluta, estime la urgencia, ya que las que se incorporan al orden del día como Mociones de sometimiento directo al Pleno, entrarían en la parte correspondiente al control y fiscalización de los órganos de gobierno.*

*La función de control y fiscalización de los órganos de gobierno, es una de las competencias plenarias por excelencia y es una función que las diferentes modificaciones legislativas de la LRBRL han ido acentuando cómo específica e indelegable por el Pleno”. (Las Mociones en las sesiones plenarias, artículo elaborado por Ignacio J: Etxebarria Etxeita, publicado en la Revista El Consultor de los Ayuntamientos nº 9 de 15 de mayo 2016).*

De acordo co comentario doutrinal exposto, e vista a normativa legal vixente, resulta notorio que nas sesións plenarias se poidan debater dous tipos de mocións, feito que nos obriga á procura duns criterios de diferenciación:

A moción **resolutoria** configúrase como un instrumento de dirección e impulso da actividade político-administrativa da entidade local, sempre que concorran os requisitos establecidos nos artigos 97.3 e 91.4 do ROF:

A súa titularidade. Vinculada a un grupo político municipal.

A súa presentación. A proposta de actuación non figura na orde do día da convocatoria plenaria, non foi ditaminada, debe recaer sobre asuntos que sexan competencia do pleno e o seu debate debe producirse antes da quenda de rogos e preguntas.

A súa admisión a trámite. O grupo propoñente debe xustificar a urxencia para a súa admisión e o pleno debe aprobar, **con maioría absoluta** (artigo 47.2 da LRBRL) a orixe do seu debate e a inclusión na orde do día, de conformidade no disposto no artigo 93 do ROF, que en función do contido e proposta de resolución pode acordar a procedencia da súa votación.

Ao amparo destes preceptos poderanse incorporar á orde do día os expedientes finalizados e ditaminados pola comisión informativa ou aqueles outros asuntos que teñan como elemento común que non estean incluídos na orde do día, requiríndose ademais, para a súa incorporación a maioría absoluta de votos.

Por contraste as denominadas **mocións non resolutorias**, tamén son presentadas polos grupos políticos municipais, deben ser cualificadas pola alcaldía coa asistencia técnica da Secretaría coa finalidade de determinar a súa inclusión na parte dedicada ao control dos órganos de goberno local, en función das seguintes características:

O asunto ou proposta, pode non estar sometido á competencia da Administración local (declaracións institucionais ou reclamacións ante a Unión Europea, a xustiza, a organización da comunidade autónoma....). Incluso sendo as cuestións de competencia municipal, pode acontecer que non son materias reservadas ao pleno, senón atribuídas a outros órganos de goberno.... Xunta de Goberno local, alcaldía.... .

Pola súa natureza e de conformidade co artigo 46.2 e) da LBRL, debe ser obxecto de debate.

Dado que o acordo non é resolutorio, non parece que sexa necesario someterse a votación. E, de producirse a súa votación, carece de eficacia xa que non pode crear ou modificar dereitos subxectivos, impoñer un deber á administración municipal ou esixir o seu cumprimento na vía xurisdiccional.

E a súa tramitación en xeral, é semellante á dun rogo, aínda que se diferencie polo seu contido material.

Terceira. A lexitimación para solicitar a convocatoria dunha sesión extraordinaria da corporación municipal.

A letra a) do número 2 do artigo 46 –aprobada pola Lei 11/1999, de 21 de abril, de modificación da LBRL, de 7/1985-, debe ser interpretada nos seus propios termos.... *o lo solicite la cuarta parte, al menos del número legal de miembros de la corporación.....* .

Estamos por tanto en presenza de un dereito recoñecido a un cargo electo con unhas características especiais: é de configuración legal, instrumental, para facer efectiva a

participación no goberno e fiscalización da xestión local, e individual, que pode exercer con independencia, sen necesidade de contar coa conformidade do seu grupo político municipal.

En conexión co exposto e tendo en conta que o número legal de membros da Corporación Municipal de Lousame é de once (artigo 179 da Lei Electoral Xeral de 1985), a solicitude dunha sesión extraordinaria debe ser asinada, a lo menos por tres concelleiros, que representan a cuarta parte da devandita corporación. Por este motivo a Resolución da Alcaldía nº 717/2016, do 25 de novembro, é axustada a dereito e débese notificar aos concelleiros asinantes con ofrecemento dos recursos procedentes.

### III

#### CONCLUSION

Consonte ao motivado, e en exercicio das funcións atribuídas a esta Institución polo artigo 32 da Lei autonómica 6/1984, do 5 de xuño, reguladora do Valedor do Pobo, formulase á Corporación Municipal de Lousame, as seguintes:

#### RECOMENDACIÓN:

A corporación debe resolver de xeito expreso, motivado e con ofrecemento do recurso contencioso-administrativo procedente, os recursos de reposición presentados, polo concelleiro Sr. [REDACTED] e polo ex-concelleiro Sr. [REDACTED] e notificarlo –neste caso- ao grupo municipal Partido da Terra de Lousame, ao que pertencía, antes de presentar a súa renuncia.

#### SUXESTIÓN:

Os grupos municipais deben precisar nos seus escritos de presentación de mocións para a súa inclusión na sesión plenaria ordinaria, se **son resolutorias ou de control**, para que o alcalde, coa asistencia técnica de secretaría e se é o caso, co asesoramento político dos portavoces dos grupos municipais, poida cualificalas e decidir o seu debate na parte resolutoria ou na parte de control da correspondente sesión ordinaria plenaria.

Agradézolle de antemán a acollida ao manifestado nestas resolucións do Valedor do Pobo, e recórdolle a necesidade de que no prazo dun mes (artigo 32.2) dea conta a esta Institución da

aceptación da recomendación e suxestión formuladas, de ser o caso, e das medidas adoptadas para darlles efectividade, tamén se é o caso.

Ademais, facémoslle saber que, en aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte á data na que se ditaron as presentes resolucións, estas inclúiranse na páxina web da Institución.

Reciba un atento saúdo.

Milagros María Otero Parga  
Valedora do Pobo